

POKROK ZÁPADU

PUBLISHED WEEKLY

Entered at the Post Office at Omaha, Neb., as second class mail matter.

Published by Pokrok Publishing Co., 1309-1311 Howard St.—Tel. 2913

Subscription by mail — \$1.00 per year.

Vydává: Vydavatelství Spol. Pokroku. V. A. C. BUREŠ, ředitel.

1309-1311 Howard ul. — Telefoa 2913.

Předplatné ... \$1.00 na rok. Do Čech \$2.00 na rok.

Adresujte jednoduše

POKROK ZÁPADU
OMAHA, NEB.

Omaha, Neb., 7. listopadu 1906

PODZIMNÍ.

Z "Prostých motivů" od Jana Nerudy.
Ze šedivím, praví váš veselý smích?
Teď vidíte, co že je z boje,
jež s ledovým svádělo rozumem
si horoucí srdce moje
na hranatém živobytí!
Ach potlouklo! šedivý hlavy lem —
to není snad staroby měkounký snh,
to stopy jsou krupobití —

Ba — bylo to jako tam na horách!
Žár od jihu k výši se plazí
a z půlnocí druhé zns strany
se ledový vítr zvedá,
až ve výši u skelní brany
vír v mlhový oba se srazí —
pak sypon se kroupy jak bohatý hrách
a mžikem je horn šedá.

BÍLÁ HORA.

Ku dni 8. listopadu.

Zítka tomu bude právě 286 let,
co zasažena byla národu českému
rána, jež přivedla jej v porobu, z
níž vzpamatoval se až po letech ...

Bílá Hora!

Které upřímné srdce české může
zůstat při vyřknutí slov těch bez
otřesu, či česká mysl bez stesku
při myšlence na tu pohanu, již do-
stalo se národu českému?

Již 286 let uplynulo od té doby,
kdy v to dobré srdce českého náro-
da vryt byl šíp jedem napuštěný a
je tak rozryl, že až žalno pomý-
šlet, a přece dosud nemůžeme za-
pomenouti na ta hrozná bezpráví,
jež páchána byla na jádru našeho
národa a osobní svobodě vůbec.

Není účelem těchto řádků probí-
rati podrobnosti, jež bitvě na Bílé
Hoře předcházely. Trvalo by to
příliš dlouho a přece by nebylo ú-
čele dosaženo.

Jen letmo vzpomeňme si na dě-
jinné momenty, jež jsou významné
pro bitvu na Bílé Hoře.

Vzpomeňme na den 15. listopa-
du 1415, kdy v Kostnici upálením
Mistra Jana Husa národ náš byl
potupen.

Vzpomeňme si na pestrý běh vá-
lek husitských, tak významných
pro obraz české slávy. Tehdy ná-
rod náš nebal se tisíceré přesily
cizáků a lehee dovedl se uhájit
hodám najatých žoldněřů, hor-
dám, jež seznány byly z celého svě-
ta, aby ten národ český ukřizovaly
a ducha v něm ubily. Nadšený
zpěv božích bojovníků otřásl ce-
lou Evropou.

Vzpomeňme si 14. srpna r. 1431,
kdy nespočetné do milionů jdoucí
hordy cizáků stály připraveny k
boji u Domažlic.

A sotvaže zazněl velebný chorál:
"Kdo jste boží bojovníci," již ty
spousty počaly přebhat, aniž by by-
ly české bojovníky spatřily.

Národ náš, dokud byl svorným,
dovedl obhájit sebe, svou víru i
svou vlast. Ale, bohužel, nebylo
osudem určeno, aby ve svornosti
setrval.

Vzpomeňme si na temný bod v
dějinách našich, na rok 1434, kdy
odhrála se krvavá bratrovražed-
ná lůta u Lipan.

Bitva u Lipan, temný stín na o-
brazu naší slávy ... Tam na Lipa-
nech stál bratr proti bratru, druh

vraždil druhá, druhdy přítel příte-
le ... Těžko vzpomínat těch dob,
těžko ... Srdce se svírá při pomy-
šlení na hrozná doba, jež následo-
valy po bitvě lipanské —

Panování Habsburkůvých přine-
slo národu našemu neštěstí ... Ani
Ferdinand I., ani Maximilian II.,
ani Rudolf II., a ti další Matyáš a
Ferdinand II. nebyli vývoje náro-
da našeho příznivci. Ba všichni
chovali v srdci svým proti němu
zášť ... Vlast naše cizákům k srdci
nepřirostla a s úplnou lhostejností
pohlíželi na soustavné ubíjení če-
ského národa, srdcem jejich cizího.

Čech byl ve vlastní rodné zemi
psancem, jeho postavení bylo
druhdy bohatýrského ducha če-
ského nedůstojno —

Ký div, že došla konečně stavům
českým trpělivost a že počínaly se
ozývat ... Za takových okolností
povstala válka třicetiletá ...

A zase srdce se chvěje při pomy-
šlení na trudné ty doby —
Těžko vzpomínat — těžko ...

Třicet let bojů, třicet let svíce-
lá a trudná ... Po zemi české pro-
háněly se hordy cizáků, jež něeho
nešetřily, jimž nic nebylo svatým.

Byly to hrozná doba. Tehdy
nepřátelé našeho národa již se ra-
dovali, že ten národ kacířů a re-
belantů přece bude jednou přemo-
žen ... Vždyť ty spousty cizáků
stačily, aby tu malou, druhdy tak
slavnou, českou zemi na kopytech
koňských roznesly.

Ti, kdož národu našemu po celá
desetiletí kopali hrob, mohli býti
úplně spokojeni ... Měli nejlepší
naději, že národ, který jim byl tr-
nem v oku, nezmůže se už nikdy.

A pak přišla Bílá Hora. — —
Golgotha české slávy ...

Čechové v době té klesli tak hlu-
boko, že zvolili si králem cizáka,
jemuž osud země byl lhostejným.
Jenom když byl král. Fridrich
Falcký ukázal se býti babou, ne-
hodnou vládnouti národu, jenž
může honositi se minulostí tak
slavnou.

Tam na Bílé Hoře nebojoval už
český národ — — Ba můžeme ří-
ci, že český národ reprezentovaly
jen hloučky ebražských Moravanů,
které až do poslední krupě krve
odrážely útoky císařských vojsk.
Padli do jednoho. Pod velením
Jindřicha Šlika stále se bránili, až
vzbudili u nepřátel úžas. Ba pra-
ví se, že tehdy stačilo by bývalo
ještě jen jedno povzbuzující slovo
k těm, již bili se za samostatnost
českou a národ náš vyšel by byl
jako vítěz.

Ale toho nebylo — —
Fridrich Falcký mezitím hodo-
val na hradě Pražském. Teprve
když poslední Moravan vykřvácel
u letohrádku Hvězdy a bitva pro-
hrána na celé čáře, spěchal na bo-
jiště. Ale potkával už jen preha-
jící zbytky svých vojsk.

A ukázal se podruhé babou ...
Sebrav rodinu svou, přebhl z Pra-
hy. Jako psanec nečestně opustil
národ, který měl k němu tolik dů-
věry.

Po něm počala zem rodnou o-
pouštěti i ostatní česká šlechta ...
Národ náš byl potupen, poražen
a celé věky to trvalo, než vzhopil
se zase k životu ...

Vzpomeňme na truchlivý ko-
nec české samostatnosti častěji i
my zde za mořem a uvědomujme
si vždy, že to byla nesvornost, jež
byla příčinou našeho pádu — —

Doufejme pevně, že národ náš
nebude mít druhé Bílé Hory, ale
že silen kráčetí bude ku metám
svým konečným ...

* V New Yorku byli v těchto
dnech zatčeni tři anarchisté, již
ve schůzi svých přívrženců pro-
šenými řečmi oslavovali Czolgos-
se, vraha McKinleyho. Při soudě
všichni zatčeni prohlásili, že ne-
bylo jejich úmyslem oslavovati
vraha, ale že sešli se pouze k deba-
tě, je-li čin Czolgossovův omluvitel-
ným.

NOVÁ KNIHOVNA.

Několik slov česko-slovanským čte-
nářům na uváženu.

Dnes zdá se nám už holou zby-
tečností znovu rozepisovati se o
důležitosti zdravé a ušlechtilé čet-
by pro výchovu našeho lidu. Snad
není již jediného člověka, který by
pochyboval, že kniha, dobrá kniha
člověka šlechtí, zdokonaluje jej a
rozšiřuje jeho duševní obzor. Ale
pravíme: **dobrá kniha**. Ne bez-
cenné škváry, otravné krváky,
překladem zneužívající český ja-
zyk, jimiž do nedávné doby vypl-
ňovány byly česko-americké časo-
pisy. Ne ta prašivina, jež otravu-
je duši lidovou, znepravuje ji a
ničí v ní všecko ušlechtilé. Ne ty
literární výstřelky zdánlivě mora-
lisující, ale přece jen v celku mysl
otupující a duši nezdravou fanta-
si bičující, až běda pomýšlet! Je-
ště jednou pravíme: **dobrá kniha**.
Ušlechtilé čtení, jež po práci duši
naši poněkud osvěží, mysl přive-
de k jakýmsi světlejším a lepším
poznatkům a člověka vzdělává, to
máme na mysli při psaní této ka-
pitolky. Před časem napsali jsme
čertu "Jak čísti", v níž zmínili
jsme se o českých čtenářích pod-
robněji. A roze-psali jsme se o č-
eském čtenáři, jenž mnoho četl a
mnoho přemýšlel. A ten že se
nám svěřil, že časem se mu stává,
že lečenus nerozumí, časem ne-
může rozumem svým obsáhnouti
to, co chtěl spisovatel říci. Jak
čísti? Jak rozuměti mnohým vě-
cím, jež mají v sobě mnoho prav-
dy, mnoho krásy, mnoho toho, čím
lze si zpříjemniti život, ale jsou
mnohým, již od malička byli nu-
ceni hnáti se za chlebem, kteří ne-
měli příležitosti popřáti si v mládí
toho, čeho nutnost nyní chápou,
čímsi vzdáleným svou formou,
jsou psány, abychom tak řekli —
příliš učeně. I ty knihy minou se
s účinkem, ač jinak jsou dobré, a
snad i velmi dobré. Ale jsou za-
se knihy, při jichž čtení cítíme, že
je psal člověk náš, člověk, jenž z
nás vyšel a jenž rozumí našim
srdcím. A radost máme nad tím,
že lidé, jež spisovatel líčí, denně
potkáváme, denně se s nimi stýká-
me, zkrátka známe je. S jakou
láskou přilneme k takové knize a
jak rádi po čase se k ní vracíme.
Jak milerádi k vůli těmto, našemu
srdci blízkým knihám, pomůžeme
četbu otravnou, mající v sobě pou-
ze nezdravou napínavost, jež myslí
lidské v každém případě je jen na
škodu. Dvakrát cennější jsou
knihy zpoučarované — lidové.

Ty nejenom že učí lid láse k č-
tbě, ale ony vytlačují z našich do-
mů ohavnou prašivinu, četbu kr-
váčkou. Majíce na mysli tato
fakta, vítáme krok red. Otakara
Charvata, jenž odhodlal se vydá-
vat **Knihovnu Česko-Amerických
Autorů**, sbírku to četby ušlechti-
lé, původních povídek, románů a
vzpomínek z našeho česko-ameri-
ckého života, nebo života nám hod-
ně známého a blízkého. Pro prv-
ní svazek určil redaktor a záro-
veň vydavatel práce své, z nichž
některé jsou původní, dosud nikde
netištěné a některé, jež uveřejňo-
vány byly po různých časopisech
česko-amerických i vcházajících
ve staré vlasti. Máme za to, že
volba tato jest šťastnou. Red.
Charvat již několikrát svými
pracemi, ať povídkami či jinými
články, dokázal, že dokonale vžil
se v život česko-amerického lidu,
že jej zná a v poznávání jeho po-
kračuje s chvályhodnou vytrvalo-
stí. Doufáme pevně, že práce
Otakara Charvata, jež shrnul pod
název **Kresby a povídky**, získají
nové knihovně nejen zájmu, ale i
obliby, což bylo by i našim velkým
přáním. Podnik ten zasluhuje si
upřavdu přání všech, kdož počítá-
jí se mezi uvědomělé Čechy.
Doufáme, že podnikavý vydavatel,

kteří nedal se odstrašiti nezdarem
všech podobných podniků dřívěj-
ších, setká se všude s porozumě-
ním a že všichni čtenáři čeští vy-
jdou mu vstříc s všestrannou
podporou. Jest to **jediný podob-
ný podnik v české Americe**, a bylo
by to jen k naší hanbě, aby se ne-
udržel. Předplácejte "Knihovnu
Česko-amerických Autorů", rozši-
řujte ji, povězte o ní svým zná-
mým! V každém případě pak pi-
šte si o prvé číslo na ukázkou. První
sešit vyjde už v polovici listopadu
a bude zaslán každému, kdo oň
listkem požádá. Píšte ještě dnes
a adresujte: Otakar Charvat,
Howard St., 1309-11, Omaha, Neb.

AUGUST MOLZER.

Několik slov k jeho koncertu.

V neděli, dne 11. listopadu, za-
vítá mezi nás virtuos na housle,
žák slavného prof. hudby na hou-
sle Otakara Ševčíka, prof. na hu-
dební konservatoři v Muncie,
Ind., wilberský rodák, p. August
Molzer. Těšíme se opravdu na
skvělý požitek, jež připraví nám
svou brilantní hrou na housle, za
doprovodu na piano, který obsta-
rá prof. W. Bunch z Indiana Nor-
mal College. Koncert uspořádán
bude pod záštitou Lyry a za spo-
luúčinkování Pěv. Odb. Těl. Jed.
Sokol. V těchto dnech došel nás
dopis od V. F. Hofmanna, bývalé-
ho mayora v Havelock, Neb., kte-
rý neváháme pro zajímavost uve-
řejniti: "S potěšením četl jsem
v Pokroku zprávu," píše milý náš
přítel, "že Omaha bude mít při-
ležitost poslechnouti virtuosa na
housle, pana Aug. Molzera. Ne-
vámám tvrditi, že posluchačstvu
bude dopřán požitek, který nebý-
vá na denním pořádku a který
může poskytnouti jen umělec prv-
ní třídy. Byl jsem pozván před
několika týdny do malé společno-
sti, jež vítala milého krajana,
tehdy právě z vlasti příjezdšícího.
Při té příležitosti vyzván byl pan
Molzer, aby něco zahrál. Hned
prvním číslem překvapil poslucha-
če svou bezvadnou a skoro báječ-
nou technikou, kteréž schopen jest
jen žák slavného pražského paeda-
goga umění hudebního prof. Ota-
kara Ševčíka. Jak sami víte, jsem
také trochu muzikant a ledacos
jsem už poslechl, ale tentokráte
jsem byl skutečně překvapen. Při
druhém čísle údiv všech shromá-
děných stoupal, což jevílo se zře-
jmě na tvářích přítomných. A
všeobecný údiv byl dovršen, když
umělec přidal ku dosavadním čí-
slům ještě Cadenza od Saureta
Paganiniho koncertu D dur. Pan.
Molzer hraje na zvláštní nástroj,
jenž svým zvukem je pravým opa-
kem vzezření. Na první pohled
připomínají housle ty nástroj ven-
kovského českého šumaře. Leč
hned při vyloučení prvních zvuků
je každý přesvědčen, že v ru-
kou umělcových nalézá se nástroj
ceny veliké. Každého zvuk hou-
slí těch uvede v údiv dokonalý.
Dne každého musí se zachvěti při
té kouzelné a lahodné hře. Maji-
tel těchto houslí je mladík skrom-
ný a milé povahy a každému až
svým zjevem se odporučuje. Pan
Molzer honosí se též podobiznou
slavného učitele houslí prof. Ota-
kara Ševčíka, požívajícího světo-
vého jména, na niž vlastoručně na-
psal mistr: "Mému nadanému
žáku Augustu Molzerovi, Otakar
Ševčík." Této přízně a lásky
svého učitele, pan Molzer si plně
zasluhuje. Pan Molzer je vskutku
umělec dokonalý. K jeho přímo
nevystižitelné technice pojí se též
hloubka citu v přednesu, který
umělec živě připomíná Lauba a On-
dříčka, kteréž i náš nadaný umě-
lec chová ve zvláštní úctě." —
Doufáme, že k dopisu tomuto není
mnoho podotýkati. Čtenáři naši
z četných úsudků jiných listů,
mezi nimi i anglických, jež již

dříve jsme otiskli, seznali, že pan
Molzer těší se jménu opravdového
umělce. Na koncert jeho v naší
Sokolovně těšíme se z pina srdce
a těší se na podobně všichni pří-
télé krásného hudebního umění.
Návštěvu koncertu doporučujeme
každému vše. Podobná příleži-
tost k poslechnutí umělce, tak na-
daného, nevyskytuje se každým
dnem. Nuže, na shledanou dne
11. listopadu v naší Sokolovně!

STOLICE ČESKÉHO JAZYKA.

Píše stálý dopisovatel Klubu Komenský,
Lincoln, Neb.

Se začátkem školního roku le-
tošního zahájil zároveň svoji čin-
nost Klub Komenský a zvolil si
následující úředníky: O. Kotou-
če předsedou, Fr. Vocaska místo-
předsedou, tajemníkem a zároveň
pokladníkem W. J. Provazníka.
Klub čítá roku letošního 25 členů,
ale jakmile bude otevřena škola
hospodářská, počet členů se valně
zvětší.

Velký zájem mezi členy jeví se
o založení Společného Národního
Tělesa. Krok počáteční byl již u-
činěn a nyní jest třeba vypracovati
plán a určit prostředky, jimiž by
se uskutečnění dalo co nejdříve
docílit.

Hned na počátku činnosti naše-
ho Klubu bylo usneseno, neuvávně
dále pracovati k zřízení "Stolice
Českého Jazyka" na zdejší univer-
sitě. Bohužel, náš český lid bře-
vele malý zájem o tuto nad jiné
důležitou věc. Vyjímaje článků
od zdejších studujících, neozval se
ani jediný hlas z české veřejnosti,
že souhlasí s tímto návrhem. A
jak se podobá i výbor, který má
pro účel tento pracovati, zapomněl
na svoji povinnost. S takovou
nečinností málo toho dobudem.

Co může zde vykonati malá
hrstka českých studujících, když
postrádá podpory Nebraské ve-
řejnosti. Předložíme-li sami peti-
ci před regenty, odmrští nás stej-
nou odpovědí, jako dříve. Řeknou
krátce, že mezi českým občanstvem
není pro tu věc zájmu. Či snad
širší česká veřejnost si nepřeje,
aby zde bylo vyučováno české řeči.
Či dosud nepochopila veliký toho
význam.

Budeme-li takto pokračovati a
takovýmto způsobem starati se o
zlepšení národních poměrů, nikdy
nedocílíme řádného a čestného za-
stoupení v životě americkém.

Neleněte nyní!

Čas kvapí a ten nám má býti
vzděky drahým. Každý, bez roz-
dílu každý, nechť se ozve a ukáže
zájem pro tuto dobrou věc. Pro-
spěch a uskutečnění Stolice Če-
ského Jazyka na státní universitě
v Lincoln, budiž našim heslem. A
dále, onen výbor, který si vše na
starost vzal, nechť procitne ze své
nečinnosti a chopí se práce.

Práce je tu třeba, práce!

* V Clevelandě dne 1. listopadu
počalo se jezdit na pouliční dráze
nové společnosti, kteráž uskuteč-
nila třicetové jízdné. Clevel-
landští politikáři toto zahájení
využitkovali znamenitě ku své
volební reklamě. Sám mayor mě-
sta Johnson řídil stroj prvního vo-
zu, v němž konduktorem byl kan-
didát šerifství McCarrey. Z o-
tevířených oken domů spány by-
ly na tento vůz květiny.

Proti neduhu jaternímu, zácpě,
nečisté krvi, slabému žaludku a ne-
záživnosti jsou Dr. August Ko-
nig's Hamburger Tropfen dob-
rým známým lékem; ve skutečnosti,
není-li některý z našich orgánů v
dobrém stavu, měli bychom toho
léku použiti.

HLEDÁ SE spolehlivý starší
Čech, který rozumí farmerství.
Musí mít potah a polní nářadí.
Nejlépeš podminky. Hlašte se u
"Pokroku Západu," Omaha, Ne-
braska. 141f